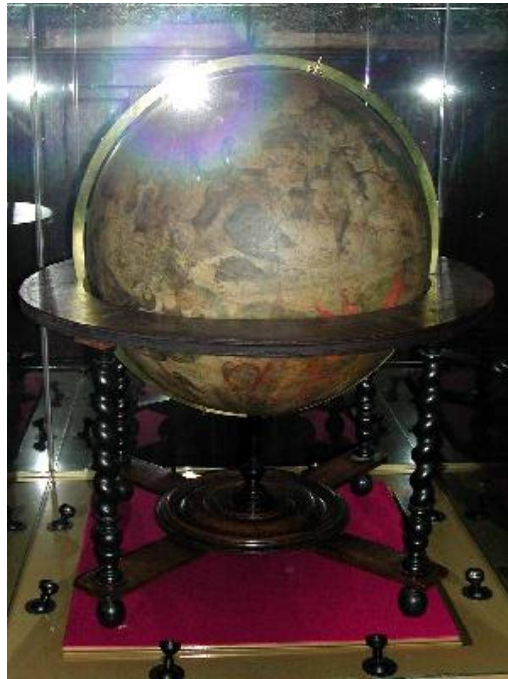

Infokaart Hemelglobe

Identificatie museumobject:

- **Naam/titel:** Hemelglobe
- **Datum:** tussen 1644 en 1675
- **Plaats van oorsprong:** Arnoldus Florentius a Langren
- **Uitvoerder:** Van Langren-dynastie
- **Materialen:**
- **Zaal:** 2 en 3

Korte beschrijving:

De uiterst zeldzame **globes** zijn van rond 1650 en komen uit het atelier van de Van Langren-dynastie, die toen de beste carto- en sferografen van de Zuidelijke Nederlanden voortbracht. Wereld- en hemelbollen waren uiterst populair bij welgestelde lieden. Uit schilderijen weten we dat ze in **kunstkamers of bibliotheken** werden opgesteld en aan bezoekers getoond. Ze zijn een metafoor voor de openheid op de wereld waar de humanisten zo prat op gingen. Je kon op de hemel- en wereldbollen als het ware het verloop van de nieuwe ontdekkingen volgen... Deze hemelglobe werd op het einde van de 19de eeuw door de museumdirectie aangekocht.

Talking Points :

1. Hierop kun je je woonplaats vinden.
2. Hierop staan nieuw ontdekte gebieden.
3. Sciencefiction uit de 17de eeuw.
4. Op deze globe vind je je sterrenbeeld.
5. Deze bol is bedrukt door de Plantijnse uitgeverij.

Extra tips ter bespreking/verwerking in een educatieve opzet:

- De leerkracht kan benadrukken:
- Dat de afbeelding van de sterren en sterrenbeelden ontwikkelde naar gelang de kosmografie ontwikkelde.
- Dat het heliocentrisme van Copernicus een nieuwe kijk op aarde en heelal betekende. Wetenschappelijk onderzoek stootte nog op onbegrip van de kerk.
- De beroemde Nederlandse cartograaf en globemaker Willem Jansz. Blaeu beschreef in de handleiding die hij bij zijn globes leverde, dat een globe een bol is, waarop „het Godlyck wonderwerck de Werelt, gelyck van de Architecten een groot ghebouw, in een cleyn begryp, ghelyckformich afgebeelt" wordt. Zoals gebruikelijk in zijn tijd leverde hij globes in paren: een aard- en een hemelglobe, die bij elkaar hoorden zoals een linker- bij een rechterschoen behoort. Te zamen beelden zij de „Werelt" af; de aardglobe is een afbeelding van de Aarde, de hemelglobe een van het hemelgewelf.

Gerelateerd vakjargon met alternatieven/synoniemen (voor groepen met Nederlands niet als moedertaal, bv. Middeleeuwen = 1000 jaar geleden):

- **Globe:** een bolvormige kaart, oftewel een schaalmodel van de Aarde.
- **Heliocentrisme:** stelt dat de zon het middelpunt van het universum is, waar alles om heen draait, of op z'n minst het middelpunt van het zonnestelsel, waar de planeten omheen draaien.

Meer informatie (bronnen):

1. Zaal 2 en 3
2. Objectnummer: MPM.V.II.11.002
3. <http://search.museumplantinmoretus.be/Details/fullCatalogue/208496>
4. *Globi Neerlandici : The production of globes in the Low Countries*
5. Francine De Nave, *Bezoekersgids Museum Plantin-Moretus. Boekdrukken en uitgeven vóór 1800*, Antwerpen 2002, p. 70-71.